

Світлана Борисівна Фурдуй

кандидат педагогічних наук, викладач
Ізмаїльський державний гуманітарний університет,
кафедра загальної та соціальної педагогіки

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ПІДХОДИ ДО ПРОЦЕСУ СОЦІАЛІЗАЦІЇ ОБДАРОВАНИХ СТУДЕНТІВ ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ

У статі розкрито актуальну проблему соціалізації обдарованих студентів у вищому навчальному закладі; висвітлено підходи до дослідження обдарованості, концепції, моделі, фактори, компоненти обдарованості, структуру обдарованої особистості. Проаналізовано складові та джерела соціалізації обдарованої молоді, розкрито суть феномена соціалізованості обдарованих студентів, окреслено її критерії, показники. Обґрунтовано модель і педагогічні умови успішної соціалізації обдарованих студентів

Ключові слова: обдарованість, соціалізація, соціалізація обдарованого студента, соціалізованість, соціальна зрілість.

Актуальна проблема значною мірою стимулює зацікавленість питаннями обдарованості на рівні науки і практики, що сприяє пошуку шляхів ефективного навчання, виховання і розвитку обдарованої молоді, стимулювання творчої праці фахівців, захисту таланту. Разом з тим здійснення соціально-політичних та соціально-економічних реформ в умовах сучасної суверенної України потребує не лише обґрунтування теоретичних основ підготовки спеціалістів з високорозвиненими професійними здібностями, котрі здатні творчо мислити та екстраполювати новітні ідеї на сьогоднішній і майбутній, а й зумовлює необхідність пошуку практичних шляхів організації успішної соціалізації обдарованої молоді, в тому числі й студентської, створення відповідних умов для її самоактуалізації, формування соціальної зрілості та компетентності.

Дослідження багатьох вітчизняних і зарубіжних вчених світу (О. Кульчицька, Н. Лейтес, А. Матюшкін, С. Рубінштейн, Б. Теплов, О. Чаплигін та ін.) свідчать, що проблема обдарованості є пріоритетною у дослідженнях психології обдарованої особистості, оскільки обдарованість та розвиток творчих здібностей людини виступають умовою перетворення, оновлення і гармонійного розвитку суспільства. Питання діагностики творчих здібностей втілено у дослідженнях таких науковців, як: Н. Грищенко, В. Моляко, А. Савенков, С. Текс, Л. Колберг та ін. Структуру обдарованості та особистісні особливості обдарованих індивідів розглянуто О. Бобир, Дж. Гілфордом, Ю. Гільбухом, О. Вазимко, О. Музикою, Дж. Рензуллі, В. Тесленко, В. Чудновским, С. Шандруком, В. Юркевичем та ін.

Теоретичні засади педагогічних підходів до соціалізації молоді склали праці О. Безпалько, В. Гурова, У. Ешбі, А. Капської, І. Кона, Н. Лавриченко, М. Лукашевича, К. Маклафліна, А. Макаренка, С. Марценюка,

А. Мудрика, Д. Пашенка, С. Савченко, М. Соловей, В. Сухомлинського, С. Харченка та ін.

Слід зазначити, що інтерес до виховання молоді, в тому числі студентської, та молодіжних проблем в цілому у вітчизняній науці має стійкий характер. Цій темі присвячено ряд дисертаційних досліджень (Ж. Баб'як, Р. Вайнола, А. Волович, В. Долженко, Ю. Загородній, І. Зверева, О. Карпенко, Л. Кобильнік, О. Кузьменко, Г. Овчаренко, О. Севаст'янова, С. Шащенко та багатьох інших). Дослідники зробили вагомий внесок у розроблення таких важливих аспектів соціалізації, як формування і соціальне становлення особистості, її самоактуалізація, підготовка молодого людини до сімейного життя, організація вільного часу, профілактика можливих проявів асоціальної поведінки, робота з обдарованими дітьми та молоддю.

Втім багатоаспектне питання соціалізації молодого людини ще недостатньо розкрито, тому в сучасній соціально-педагогічній теорії та практиці вищої школи постала проблема соціально-педагогічної підтримки обдарованого студента. Завдання щодо розвитку обдарованих особистостей задекларовані в ряді законодавчих актів, у яких наголошується на тому, що успішна соціалізація обдарованої молоді можлива за умов переорієнтації змісту та форм організації навчально-виховної роботи на творчий підхід. Вказане положення актуалізує проблему дослідження закономірностей і механізмів соціалізації обдарованих студентів та вивчення особливостей педагогічної взаємодії у вищій школі. При цьому особливу увагу необхідно звернути на соціалізацію обдарованих студентів — майбутніх соціальних педагогів. Залучення їх до професійної соціально-педагогічної діяльності передбачає реалізацію ними важливого завдання соціальної педагогіки — соціалізації підростаючої особистості. Водночас організація ефективного соціалізуючого процесу фахівцями можлива лише тоді, коли самі обдаровані студенти успішно вирішували завдання соціалізації, що були актуальні на етапі їх соціального становлення в умовах вищої школи, розкрили свій творчий потенціал, розвинули здібності та реалізували інтереси.

Аналізуючи наукові дослідження, ми прийшли до висновку, що *соціалізація* — це складний педагогічний процес, який потребує створення різноманітних педагогічних умов, використання форм, засобів і методів індивідуальної роботи з урахуванням впливів різних факторів і обставин оточуючого макро- і мікросередовища, динаміки психічного, фізичного та морального розвитку молодого людини. Зміст соціального досвіду студента, а також рівень його соціалізації визначаються суспільним буттям, соціальним середовищем, системою соціальних зв'язків, в якій розвивається і формується особистість. У найширшому плані джерелом соціалізації індивіда є вся сфера суспільних відносин, в яких він удосконалюється як особистість.

Безпосередньою теоретичною передумовою порівняльно-педагогічних досліджень феномена обдарованості особистості викликала зацікавленість вчених і стала предметом вивчення, аналізу, діагностики з боку різних галузей наукових знань. Філософи і психологи, педагоги й соціологи, медики й астрологи, досліджуючи природу обдарованості дітей і дорослих,

аналізували різні її аспекти, але так і не дійшли до спільних висновків, крім, хіба що, одного: така проблема існує, і що саме обдаровані особистості забезпечують розвиток науки, техніки, літератури, мистецтва та дають поштовх прогресу в усіх галузях виробничої та духовної діяльності.

У сучасній науковій літературі наявні різні визначення поняття «*обдарованість*». Наведемо окремі з них для порівняння і подальших коментарів: 1) обдарованість — це своєрідне сполучення здібностей, що забезпечує успішність виконання певного виду діяльності. Спільний прояв здібностей, що представляють певну структуру, дозволяє компенсувати недостаток одних особливостей за рахунок переважного розвитку інших; 2) це загальні здібності або загальні характеристики здібностей, що спричиняють широту можливостей людини, рівень і своєрідність його діяльності; 3) розумовий потенціал або інтелект; цілісна індивідуальна характеристика пізнавальних можливостей і здатностей до навчання; 4) характеристика ступеня виразності й своєрідності природних передумов здібностей; 5) талановитість, наявність внутрішніх зусиль для видатних досягнень у діяльності [5, 6, 7, 8]. Багатозначність терміна вказує на багатоаспектність проблеми цілісного підходу до сфери здібностей. Обдарованість як найзагальніша характеристика сфери здібностей вимагає комплексного вивчення — психофізіологічного, диференціально-психологічного й соціально-психологічного.

Пошук відповіді на питання про своєрідність критеріальних підходів до феномена обдарованої студентської молоді в сучасній вищій школі привів нас до того, що більшість запропонованих сучасною наукою концепцій, як то психоаналітична теорія, когнітивна теорія, теорія научіння, біхевіористична теорія, концепція діяльнісного підходу не дають чіткого уявлення про перебіг соціалізаційного процесу молоді талановитої людини. А він, як відомо, у молодих талантів проходить зовсім інакше, аніж у звичайного студента.

Деталізація окремих складових феномену соціалізації дозволила виділити три ключові процеси успішної соціалізації. *Перша складова соціалізації* — засвоєння соціального досвіду; *другий процес* — центрування навколо головного, обраного, зосередження уваги на ньому й супідрядність або й підпорядкованість йому всіх інших діяльностей; *третій процес* — це освоєння особистістю в ході реалізації діяльності нових ролей і осмислення їхньої значимості.

Соціалізація студентів — це складний поетапний психолого-педагогічний процес, який потребує створення різних педагогічних умов, використання нетрадиційних форм, засобів і методів індивідуальної роботи з урахуванням впливів різних факторів і обставин оточуючого макро- і мікросередовища, динаміки психічного, фізичного та морального розвитку молоді людини. Зміст соціального досвіду студента, а також рівень його соціалізації визначаються суспільним буттям, соціальним середовищем, системою соціальних зв'язків, в якій розвивається і формується особистість. У *найширшому плані* джерелом соціалізації індивіда є вся сфера суспільних відносин, в яких він удосконалюється як особистість. У *вузькому плані* джерелом соціалізації виступає мікросередовище, безпосереднє

оточення індивіда. Це може бути сім'я, студентський колектив, ровесники, самодіяльні об'єднання.

Однак у межах нашого дослідження ми звертаємо увагу не лише на соціалізуючий процес загалом, а саме на забезпечення ефективної соціалізації обдарованих студентів. Вікові та психологічні особливості даної категорії обдарованої молоді пов'язані з тим, що в цей період практично завершується професійне самовизначення, складаються професійні переваги, відбувається формування соціальної зрілості особистості (особистісної та професійної). Всі ці новоутворення пов'язані з різними видами діяльності, в які включається обдарована молода людина. Цей момент досить важливий для нашого дослідження, оскільки ще В. Теплов наголошував: «обдарованість — це якісно своєрідне сполучення здібностей, від яких залежить можливість досягнення більшого або меншого успіху у виконанні тієї або іншої діяльності» [9, с. 20]. При цьому вчений підкреслював, що не можна говорити про обдарованість взагалі, а можна говорити про обдарованість до якої-небудь діяльності.

Оскільки ми розглядаємо не просто обдарованих молодих людей, а саме обдарованих студентів, то слід вказати, що й розвиток їх обдарованості, так само як і успішність їх соціалізації у вищому навчальному закладі, значною мірою буде визначатися специфікою видів діяльності, до яких вони включатимуться. Враховуючи означене, ми констатували необхідність конкретизувати об'єкт соціалізуючої роботи — обдарованих студентів, відносно специфіки їх майбутньої професійної діяльності. При цьому свою увагу ми зосередили на обдарованих студентах — майбутніх соціальних педагогах та врахували, що провідним видом діяльності, який сприятиме їх соціалізації під час навчання у вузі, буде соціально-педагогічна діяльність.

Встановлено, що кінцевим результатом соціалізації особистості в конкретний відрізок часу виступає соціалізованість. *Соціалізованість обдарованого студента* ми розуміємо як таку інтеграційну характеристику особистості молодої людини, що включає сукупність набутих знань, умінь, установок, професійних і особистісних якостей, достатніх для повноцінного виконання провідних соціальних ролей, подальшого розвитку здібностей та обдарованостей особистості, її успішної творчої самореалізації у виконанні тієї або іншої діяльності. Спираючись на означене, було окреслено два умовних *рівні соціалізації* особистості студента — загальний та вузівський, а також розроблено два *основні критерії соціалізованості* обдарованих студентів: загальна соціалізованість (соціальна ідентичність, соціальна активність, самоактуалізація) та соціальна зрілість (соціальна компетентність і професійно важливі якості обдарованих студентів як майбутніх соціальних педагогів).

Інтенсивність прояву окремих показників означених критеріїв обумовила встановлення *рівнів соціалізованості обдарованих студентів* — майбутніх соціальних педагогів: *недостатній* — особистість пасивного типу, характеризується діяльністю виконавсько-відтворювального характеру, репродуктивною активністю, відтворенням зразка розумової чи практич-

ної дії; *достатній* — особистість продуктивного типу, характеризується реконструктивною активністю, що передбачає не тільки копіювання, але й вибір способів діяльності, використання здобутих знань, їх перенесення в інші ситуації, певну інтерпретацію, енергійність пізнавальної та соціальної діяльності; *високий* — особистість творчого типу, що відзначається ініціативністю, самостійністю у виборі цілей і постановці проблем, завдань пізнавальної та соціальної діяльності, способів її здійснення, цілеспрямованою потребою оволодіння знаннями, новим соціальним досвідом, оригінальністю й оптимальністю.

Вивчення рівня соціалізованості обдарованих студентів показало, що за визначеними критеріями він не є достатнім: соціальну ідентичність обдарованих студентів можна розглядати як нестійку та ситуативну, 32,8 % обдарованих студентів потребують цілеспрямованого розвитку їх соціальної активності, у 50,2 % — засвідчено домінування продуктивного, а в 31,4 % — недостатнього рівня самоактуалізації. Рівень соціальної компетентності (44,1 %) та сформованості професійно важливих якостей (33,3 %) обдарованих студентів оцінено як недостатній. Це проявляється у низькому рівні оволодіння ними комунікативними вміннями (32,8 %) та навичками оперативної соціальної компетентності (61 %), несформованості необхідних уявлень про різноманітність соціальних ролей і способів взаємодії (44,5 %). Загалом, майже третина досліджуваних — 37,7 % — знаходиться на недостатньому рівні соціалізованості. Це підтвердило необхідність проведення цілеспрямованої, спеціально організованої роботи з такими студентами із обґрунтуванням адекватних педагогічних умов. На основі узагальнення наявних у соціально-педагогічній теорії і практиці підходів до соціалізації молоді було розроблено модель соціалізації обдарованих студентів у вищому навчальному закладі.

Логіку впровадження моделі забезпечили основні *етапи*: діагностичний, цільовий (окреслення максимально можливого в умовах вищої школи рівня соціалізованості обдарованого студента), прогнозувальний (гіпотетичне прогнозування педагогічних умов, що забезпечать успішну соціалізацію обдарованих студентів — майбутніх соціальних педагогів), формувальний (впровадження спрогнозованих педагогічних умов у практику через окремі види діяльності); контроль-результативний (узагальнення результатів проведеної роботи, виявлення недоліків та позитивних зрушень у цьому процесі, корекція подальшої роботи).

Важливим моментом апробації моделі соціалізації обдарованих студентів у вищому навчальному закладі стало впровадження гіпотетично спрогнозованих *педагогічних умов*: 1) розвиток соціальної активності обдарованих студентів; 2) творчо спрямована професійна підготовка обдарованих студентів; 3) стимулювання особистісного розвитку і саморозвитку обдарованих студентів; 4) цілеспрямована педагогічна підтримка і супровід процесу соціалізації обдарованих студентів; 5) створення сприятливого соціально-педагогічного середовища. При цьому цілеспрямований соціально-педагогічний супровід здійснювався щодо обдарованих студентів — майбутніх соціальних педагогів — експериментальної групи чисель-

ністю 91 особа. Соціалізація 84 обдарованих студентів, що були включені до контрольної групи, відбувалася в умовах традиційної навчально-виховної системи та базувалася на їх власній ініціативності.

Встановлено, що *розвитку соціальної активності обдарованої молоді* сприяє залучення їх до соціально значущої діяльності: 1) робота в органах студентського самоврядування (участь обдарованих студентів у таких загальноуніверситетських заходах, як інтелектуальна гра «Що? Де? Коли?» на тему: «Історія університету: минуле та сучасність», випуску щомісячних стінних газет «Равлік» і «Сорока» тощо); 2) волонтерська діяльність (створення волонтерських шкіл, функціонування волонтерського клубу «Промінь доброти», члени якого брали участь в акції милосердя «Добром примножимо добро» для студентів-сиріт університету тощо); 3) соціально-педагогічне проектування (створення та реалізація наукових — «Діти вулиці: шляхи подолання проблем» та ін., соціальних проєктів — «Соціально-психологічна реабілітація засобами театрального мистецтва» та ін. у рамках діяльності «Гуртка педагогічної творчості», «Класу майстрів», гуртка «Високопродуктивна наукова зміна»); 4) діяльність у художніх колективах, КВК.

Виявлено, що *творчо спрямована професійна підготовка обдарованих студентів* — майбутніх соціальних педагогів — можлива при: 1) орієнтації викладачів на педагогічно доцільний вибір змісту навчальних дисциплін (апробовано в рамках курсу «Соціальна педагогіка» та відображено у методичних посібниках «Шляхи вдосконалення професійної компетентності соціальних педагогів в роботі з дітьми і молоддю» та «Удосконалення професійної компетентності майбутніх соціальних педагогів як складової соціалізуючого процесу»); 2) формуванні в обдарованих студентів необхідного операційно-технологічного фонду (ознайомлення з методичними розробками, діагностичними методиками, популярною літературою, вивчення та створення власних наочних засобів тощо); 3) використанні форм і методів активного навчання (діалогічне проблемне навчання, створення інтелектуальних труднощів, дискусії з використанням «мозкового штурму», робота у творчих групах, проєктний метод, аукціони ідей тощо); 4) організації творчої самостійної, навчально- та науково-дослідної роботи; 5) творчому наповненні змісту соціально-педагогічної практики (автором розроблено та опубліковано рекомендації «Науково-методичний супровід розвитку творчої особистості майбутнього фахівця у процесі соціально-педагогічної практики», де подано систему індивідуально-дослідницьких і диференційованих завдань, передбачено залучення обдарованих студентів — майбутніх соціальних педагогів — до моделювання соціальних явищ).

Серед оптимальних шляхів *стимулювання особистісного розвитку та саморозвитку обдарованих студентів* — майбутніх соціальних педагогів — визначено: 1) формування умінь соціально-педагогічного спілкування (використано соціалізуючі можливості навчально-виховного процесу занять із прикладної творчості, зокрема, спецкурсів «Прикладні методика у соціальній роботі», «Декоративно-прикладне мистецтво»); 2) цілеспрямований розвиток морально-етичних якостей через впровадження авторської

програми курсу «Етика соціально-педагогічної діяльності фахівця» (передбачав моделювання обдарованими студентами свого морального іміджу, рольові ігри, диспути («Соціальна справедливість» та ін.), виконання дослідницьких та наукових проєктів («Милосердя як вияв моральної свідомості особистості» та ін.), написання творів-роздумів за висловами дослідників моралі); 3) організація процесу самовиховання.

До соціально-педагогічних засобів *цілеспрямованої педагогічної підтримки та супроводу процесу соціалізації обдарованих студентів* — майбутніх соціальних педагогів — включено: 1) активізацію роботи куратора академічної групи першокурсників (вивчення особових справ та виділення обдарованих студентів, у яких виникають адаптаційні проблеми, сприяння засвоєнню правил і норм студентського життя, основ здорового способу життя, формування знань, умінь, навичок розпоряджатися вільним часом та організувати культурно-дозвіллеву діяльність, створення атмосфери розкутості, довіри); 2) організацію взаємодії обдарованих студентів зі студентською соціальною службою; 3) консультування і професійне керівництво діяльністю обдарованих студентів.

Створення сприятливого соціально-педагогічного середовища посилювалося за рахунок таких чинників: 1) впливу соціокультурного освітнього середовища вищої школи (корпоративна культура, взаємостосунки з викладачами «на рівні»); 2) організації кураторами знайомства студентів із підрозділами навчального закладу, сприяння створенню в академічній групі органів самоврядування; 3) засвоєння обдарованими студентами різноманітних соціальних ролей в процесі навчально-професійної діяльності (залучення до відносин, пов'язаних із майбутньою соціально-педагогічною професійною діяльністю — відвідування баз практики, спілкування з клієнтами, організація самодіяльних виступів; ділові та рольові ігри; моделювання фрагментів соціально-педагогічних проєктів; навчальні конференції, методичні семінари, лекції-діалоги, пошуково-дослідницький підхід до засвоєння знань, умінь і навичок тощо).

Проведене на контрольно-результативному етапі оцінювання рівня загальної соціалізованості обдарованих студентів показало, що значущі його статистичні зміни (за критерієм Фішера) відбулися в експериментальній групі. Про це свідчить відсоток осіб експериментальної групи, що досягли високого рівня загальної соціалізованості — 40,6 %, а також значне зниження (від 38,9 % до 10 %) кількості студентів, що демонструють її недостатній рівень. Що ж до обдарованих студентів контрольної групи, то як за окремими показниками, так і за узагальненим критерієм тут простежується незначне зростання числа осіб з високим рівнем загальної соціалізованості — з 20 % до 22,7 %.

Загалом, оцінка динаміки рівня соціалізованості обдарованих студентів експериментальної та контрольної груп довела наявність більш значущих статистичних показників в експериментальній групі, а саме: переважання в ній осіб, що досягли достатнього (50,1 %) та високого (39,3 %) рівнів. Наявність недостатнього рівня в окремих студентів пояснюється, з одного боку, тим, що у багатьох з них (3–4-й курс) є ще два роки, за які вони, при

дотриманні визначених педагогічних умов, зможуть підвищити свій рівень соціалізованості. З іншого боку, це може також свідчити і про те, що це студенти, котрі свої здібності, свій потенціал переоцінюють, а тому не являються обдарованими. Таким чином, вважаємо, що отримані результати підтверджують ефективність використання у вищому навчальному закладі запропонованої моделі соціалізації обдарованих студентів та відповідних їй педагогічних умов.

Враховуючи отримані результати, *перспективними* бачимо наступні напрямки дослідження: розробка адекватної системи виявлення обдарованих студентів на першому році їх навчання у вищій школі (створення «банку» обдарованої молоді та відповідних психологічних діагностичних центрів); окреслення напрямків роботи з викладачами вищих навчальних закладів щодо підвищення їх готовності до роботи з обдарованою особистістю (стимулювання розробки диференційованих завдань з кожного предмета; ведення кожним викладачем «професійного портфеля», в якому будуть зафіксовані його наукові досягнення, у тому числі і в роботі з обдарованими студентами тощо); забезпечення інтегративного підходу до навчання і виховання обдарованих особистостей (надання можливості навчатися за індивідуальним графіком; введення різних форм заохочення студентів тощо); визначення умов, які б сприяли спрямованості виховної роботи вищого навчального закладу на формування в обдарованих студентів сучасного світогляду, розвитку творчих здібностей і навичок наукового пізнання, самоосвіти і самореалізації особистості.

Список використаних джерел

1. Выготский Л. С. Педагогическая психология / Под. ред. В. В. Давыдова. — М. : Педагогика, 1991. — 480 с.
2. Гнатко М. М. Структура обдарованості та засадні принципи роботи з обдарованими дітьми / М. М. Гнатко // Обдарована дитина. — 1998. — № 4. — С. 4–5.
3. Каменева Е. Г. Развитие социальной зрелости студентов в педагогическом вузе [Электронный ресурс] / Е. Г. Каменева // Вестник ОГУ: Гуманитарные науки. — 2004. — № 9. — С. 72–76. — Режим доступа с экрана : <http://www.osu.ru/doc.1026/author/1606/lang/0>
4. Лавриченко Н. М. Педагогіка соціалізації : Європейські абрисы / Н. М. Лавриченко. — К. : ВІРА ІН САЙТ, 2000. — 444 с.
5. Новейший психологический словарь / В. Б. Шапарь, В. Е. Россоха, О. В. Шапарь ; под общей ред. В. Б. Шапаря. — 3-е изд. — Ростов-на-Дону : Феникс, 2007. — 876 с.
6. Психология одаренности детей и подростков / под ред. Лейтеса Н. С. — М. : Academia, 2000. — 336 с.
7. Рибалка В. В. Психологія розвитку творчої особистості : навч. посібник / В. В. Рибалка. — К. : ІЗМН, 1996. — 236 с.
8. Словарь по социальной педагогике : учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений / авт.-сост. Л. В. Мардахаев. — М.: Издательский центр «Академия», 2002. — 363 с.
9. Теплов Б. М. Проблемы индивидуальных различий / Б. М. Теплов. — М.: Изд-во АПН РСФСР, 1961. — С. 9–347.

С. Б. Фурдуй

кандидат педагогических наук, преподаватель,
Измаильский государственный гуманитарный университет

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ ПОДХОДЫ К ПРОЦЕССУ СОЦИАЛИЗАЦИИ ОДАРЕННЫХ СТУДЕНТОВ ВЫСШЕГО УЧЕБНОГО ЗАВЕДЕНИЯ

Резюме

Автором установлены основные направления и подходы к исследованию одаренности, раскрыта взаимосвязь понятия «одаренность» со смежными, дано рабочее определение одаренности как качества психики, что системно развивается в течение жизни и определяет возможность достижения человеком более высоких результатов в одном или нескольких видах деятельности сравнительно с другими людьми. Констатирован традиционный в литературе взгляд о двух видах одаренности — общей и специальной. Социализация одаренных студентов определена как процесс, посредством которого индивидом усваивается социальный опыт его социального окружения таким образом, что через формирование собственного «Я» проявляется уникальность данного индивида как личности. Ведущим признаком социализации студенчества выделено понятие «социализированность одаренных студентов» — такая интеграционная характеристика личности молодого человека, которая включает совокупность приобретенных знаний, умений, установок, профессиональных и личностных качеств, достаточных для полноценного выполнения ведущих социальных ролей, последующего развития способностей и одаренности личности, ее успешной творческой самореализации.

Ключевые слова: одаренность, социализация, социализация одаренного студента, социализированность, социальная зрелость.

S. Furduy

candidate of psychological sciences, Lecturer,
Izmail State Humanities University

PSYCHO-PEDAGOGICAL APPROACHES TO THE PROCESS OF SOCIALIZATION GIFTED STUDENTS IN HIGHER EDUCATION

Summary

In work the issue of the day the socialization of the gifted students in higher educational establishment is exposed; directions, approaches to research of gift, conception, model, factors, components, kinds and spheres of gift, structure of the gifted personality are reflected. Constituents and sources of socialization of the gifted young people are analyzed, essence of the socializes of the gifted students is exposed, its criteria, indexes even are outlined. A model and pedagogical terms of successful socialization of the gifted students is grounded (development of social activity, creatively the directed professional preparation, stimulation of personality development and self-development of the gifted students, purposeful pedagogical support and accompaniment of process of socialization of the gifted students; creation of favorable social-pedagogical environment). Stages, functions, principles of socialization work, stages of socialization are reflected.

Key words: gift, socialization, socialization of the gifted student, socializes, social maturity.